

Юлія КІЩУК

“ГОРИЗОНТ 200”, ВЧИТИСЯ БУТИ РАЗОМ

“Це вистава – привід для нас, як для покоління, перевести подих, щоб продовжити рух і побачити свій наступний горизонт. Або ні.” Так про себе вкотре заявляє реформований Театр Лесі у Львові. Останні кілька років цей Театр робить усе, щоб стати майданчиком для міжкультурного діалогу. Дразливі теми, правозахисні орієнтири, проговорення непроговорюваного – це тільки короткий список того, за що і справді варто навідуватися на Городоцьку, 36.

ПЕЙЗАЖ ПО ТОЙ БІК

Сцени з вистави “Горизонт 200” О. Апчел, О. Данчук. Режисер – Олена Апчел. Сценографи – Олена Апчел, Олексій Хорошко. Львівський академічний драматичний театр ім. Лесі Українки, 2018 р.

Простір залу розриває тужлива російськомовна пісня радянського періоду... Так треба. Це вводить у контекст розмови, думок про “своє”/ “чуже”, колоніальне/постколоніальне, західне/східне. Наступні три години будуватимуть лінії електропередач – зв’язки у головах людей, ментально окреслюватимуть країну, формуватимуть уяву. Робота над виставою розпочалася з ініціативи Мистецької майстерні “Драбина” та Театру імени Лесі Українки: з перших вуст дізнатися про життя шахтарів на Сході та Заході України. Згодом режисерка Олена Апчел і завіт-драматург Оксана Данчук створили постдраматичну документальну виставу “Горизонт 200”.

“Горизонт 200” зітканий зі спогадів шахтарів та шахтарок двох вугільних басейнів – Донецького та Львівсько-Волинського. У виставі окрім сухої документальності є елементи театру постдраматичного (монологи акторів), трагічний магичний реалізм (зустріч Мертвого шахтаря із Вуглилкою). Особливе місце у виставі посідають танець і пісня. Зокрема, чудово поєднується пластика акторів з ефектом уповільненості, якого досягають завдяки світловому вирішенню.

Більшість пісень – авторські, іронічні й живі. З’являється виконавиця у рожевій сукні, яка грає на роялі. Це акторка Оксана Цимбаліст, вигадана героїня якої – суцільна іронія над законсервованістю, надмірною академічністю та офіційністю театру.

Зачаровує голос Зоряни Дибовської у сцені “посиденьок” дружин шахтарів. Сама сцена вийшла дуже життєвою та проблематичною. “Жіночі питання” про “любити, пробачати, відпускати” звучать як відверті зізнання у домашньому насильстві, пияцтві

Romana Yaremyn

ЯК ВИ ПОЧУВАЄТЕСЬ В ШАХТІ?

Сцени з вистави “Горизонт 200” О. Апчел, О. Данчук. Режисер – Олена Апчел. Сценографи – Олена Апчел, Олексій Хорошко. Львівський академічний драматичний театр ім. Лесі Українки, 2018 р.

Світлини до статті –
Тетяна Джафарова і Романа Яремин

чоловіків, сімейних драмах. Спершу з усмішкою та іронією – згодом із надриком та хрипкістю в голосі. “Горизонт 200” – це також історія про жіночу розтоптану гідність, неможливість піти, нездатність пробачити. Про загальнолюдське, що об’єднує краще за будь-які національні міти.

Особливою є сцена зустрічі Вуглинка (Анастасія Лісовська) та Духа загиблого шахтаря (Василя Сидорка). В ній присутня та катарсична незручність і нестерпність, які змушують хотіти втекти. Сама спроба поєднати документалістику з магічним реалізмом є вдалою, адже натяк на зв’язок із трансцендентним дає змогу краще проблематизувати смерть людини від нелюдських умов праці.

Тема шахтарства, з огляду на історію заселень шахтарських регіонів на Заході та Сході, є також постколоніальною. Вистава є спробою поговорити про різноманіття ідентичностей, які є українцями. Ця вистава є також запитанням: чим є нація зараз, у ХХІ столітті? Спробою показати, що загальне панно

є насправді конструктором – часом еkleктичним, строкатим, з різними ідеалами та цінностями. Об’єднати ж це панно може те, що стоїть над ідеологемами. Та й взагалі, чи може його щось об’єднати?

Для мене вистава добре римувався із ранньою творчістю Сергія Жадана. Можливо, через естетику робітничу, естетику Донбасу. Можливо, через схожу ідею розповісти про шахтарів і Донбас без кліше та стереотипів. В обох випадках надважливим є досвід спостережень, щирої допитливості, неупередженого ставлення до робітників і робітниць.

“Горизонт 200” – драма “глибиною в 2000 метрів”. Центральне запитання вистави – “Що ти знаєш про вугілля?” – насправді не зовсім про вугілля. Зрештою, так само як і вистава – не зовсім про шахтарів. Україна не є монолітом – ні етнічним, ні соціальним. Всі ми різні, хоч і живемо на одному шматку землі. Бути громадянином – це не тільки шанувати національні атрибути, це також здатність бачити людське у інших, розуміти, вчитись чути, вчитись бути разом.